

TLAČOVÁ SPRÁVA

3. február 2025

Na blu-ray nosiči vyšla podmanivá balada Drak sa vracia i ďalšie dva filmy Eduarda Grečnera

Režisér Eduard Grečner je výrazná osobnosť slovenskej kinematografie 60. rokov minulého storočia. Jeho filmy zo zlatej éry československého filmu sa pri významných príležitostiach dodnes premietajú doma i vo svete. Slovenský filmový ústav (SFÚ) sa rozhodol Grečnerove filmy z tohto obdobia *Každý týždeň sedem dní* (1964), *Nylonový mesiac* (1965) a *Drak sa vracia* (1967) vydať na blu-ray nosičoch, spolu s nimi vyšiel aj celovečerný dokument o režisérovi *Pravda je to najdôležitejšie* (2023) režiséra Maroša Brázdu.

Film *Drak sa vracia* Eduarda Grečnera patrí medzi vrcholné diela slovenskej kinematografie a svojou výpoveďou je nadčasový. V roku 2022 ho vydalo na blu-ray nosiči prestížne britské vydavateľstvo Second Run, ktoré sa dlhodobo špecializuje na vydávanie oceňovaných filmov a pozoruhodných diel uznávaných tvorcov z celého sveta na anglo-americký trh. Súčasťou nosiča bol aj booklet s rozhovorom s Eduardom Grečnerom a s esejou o filme od britského filmového historika a kritika, orientujúceho sa na stredoeurópske kinematografie, Jonathana Owena a krátky film o filme v réžii Maroša Brázdu, ktorý vznikol v produkcii Slovenského filmového ústavu (SFÚ).

Film *Drak sa vracia*, ktorý Second Run propagoval ako kľúčový film zlatej éry slovenskej kinematografie a nazval ho radikálnym spojením starého folklóru a experimentálnej moderny, sa stretol s mimoriadne pozitívnou odozvou a stal sa podnetom pre vydanie Grečnerovej tvorby zo 60. rokov minulého storočia v Slovenskom filmovom ústave. Podľa Jonathana Owena „*film nadväzuje na modernistické a avantgardné prúdy slovenského umenia dvadsiateho storočia, ktoré sa často snažili spojiť nové techniky a myšlienky s ľudovou estetikou, mágiou miestnych povestí a námetmi z tradičného dedinského života.*“ Po úspešnom vydaní filmu *Drak sa vracia* na blu-ray nosiči v britskom Second Rune sa filmu otvorila cesta aj na jeho prezentáciu v zahraničí. V roku 2023 ho uviedol jeden z najdôležitejších festivalov v oblasti prezentácie klasických filmových diel Lumière Lyon, kde mala medzinárodnú premiéru jeho digitálne zreštaurovaná verzia, premietal sa aj na medzinárodnom filmovom festivale Film Fest Gent i na MFF Karlove Vary s osobnou účasťou režiséra.

Po úspechu filmu *Drak sa vracia* v medzinárodnom prostredí sa edičné oddelenie SFÚ rozhodlo vydať tri Grečnerove filmy zo 60. rokov minulého storočia na blu-ray nosičoch. „*Eduard Grečner je veľmi dôležitou postavou slovenskej kinematografie,*“ hovorí Maroš Brázda, vedúci edičného oddelenia SFÚ a režisér dokumentárneho filmu o Grečnerovi *Pravda je to najdôležitejšie*, ktorý vznikol z krátkeho bonusového filmu o filme na blu-ray nosiči Second Runu a ako štvrtý titul je súčasťou kolekcie blu-ray nosičov s tromi Grečnerovými filmami. „*V nedávnom období sa jeho tvorbe začalo spätne dostávať uznania v zahraničí, kde boli reštaurované kópie jeho diel uvedené na prestížnych podujatiach. Experti na všeobecne pozoruhodnú produkciu 60. rokov minulého storočia začali upozorňovať na režisérovu inovatívnosť a progresívnosť v používaní obrazových a iných vyjadrovacích prostriedkov či naratívnych postupov. V SFÚ sme mali pocit, že Grečnerova raná tvorba si určite zaslúži, aby sa pripomenula aj v domácom prostredí a vo forme kvalitných digitálnych nosičov sa dostala k slovenskej diváckej verejnosti.*“

Na blu-ray vyšiel aktuálne Grečnerov debut *Každý týždeň sedem dní*, ktorý rozpráva súdobý psychologický príbeh zo života vysokoškolákov, hľadajúcich svoje miesto v spoločnosti často aj za cenu vlastných omylov a sklamaní. Film zachytáva pocity neistoty a strachu, ktoré sa zmocňujú ľudí

Na blu-ray nosiči vyšla podmanivá balada *Drak sa vracia* i ďalšie dva filmy Eduarda Grečnera

pred hroziacim nebezpečenstvom nukleárnej vojny a v roku 2022 mala jeho digitálne reštaurovaná kópia medzinárodnú premiéru na MFF v Rotterdame. Grečnerova nasledujúca snímka *Nylonový mesiac* prináša tiež generačnú výpoveď. Všíma si opäť život mladých ľudí, ich snahu uniknúť pred vlastnou rozorvanosťou, nespokojnosťou a nervozitou okolitého sveta. Vo filme sa na pozadí rušného života súdobej Bratislavy rozvíja milostný príbeh bratislavského architekta Andreja a krásnej Vandy, ide o filmovú adaptáciu rovnomennej novely Jaroslavy Blažkovej.

Predlohou pre nasledujúci Grečnerov film *Drak sa vracia* sa stala rovnomenná novela Dobroslava Chrobáka, balada o láske, nenávisti a hľadaní cesty z osamelosti. Film rozpráva dramatický príbeh uzavretého a neprístupného hrnčiara Martina Lepiša, ktorého okolie obviňuje zo skutkov, ktorých sa nikdy nedopustil. Po rokoch sa vracia, ale ani jeho odvážna záchrana majetku dedičanov pred lesným požiarom mu neprinesie dôveru ani miesto medzi ľuďmi. „*Tento klamlivo jednoduchý príbeh, odohrávajúci sa v bližšie neurčenom čase v dávnej minulosti, vo svete ovládanom poverami a zdanlivo izolovanom od histórie, je presiaknutý mýtickými prvkami,*“ uvádza vydavateľstvo Second Run. V súčasnosti sa pripravuje jeho vydanie na blu-ray nosiči aj vo francúzskom vydavateľstve Artus films.

Spolu s tromi Grečnerovými filmami vyšiel na blu-ray nosiči aj dokumentárny film o Grečnerovi *Pravda je to najdôležitejšie* režiséra Maroša Brázdu, ktorý mal premiéru na MFF Karlove Vary v roku 2023 spolu s uvedením filmu *Drak sa vracia*. Brázdov film vznikol z krátkeho filmu o filme *Drak sa vracia* a prináša portrét človeka, intelektuála a nadaného filmára s dôsledne definovanými umeleckými zámermi, ktoré sa mu vinou okolností a doby nie vždy podarilo naplniť. Zobrazuje Grečnera ako človeka a umelca, ktorý sa okolnostiam rozhodol čeliť bez toho, aby pristúpil na kompromis na úkor svojich názorových postojov a vlastného svedomia. Vo filme vystupujú filmové historičky Jelena Paštéková, Mária Ferenčuhová, Katarína Mišíková, Eva Filová, filmový teoretik Martin Kaňuch, režisér Martin Šulík, herečka Emília Vášáryová i režisér Eduard Grečner. Ten o svojom filme *Drak sa vracia* hovorí, že „*je to veľmi silný príbeh človeka, ktorý nezapadá do svojho okolia. Hľadá cestu naspäť, cestu k nejakému zmiereniu, a to nenachádza. Možno nevedome pohŕda ostatnými. Priťahuje ma inakosť tohto hrdinu. V tom je ukrytý určitý individualizmus, príbeh vtedajšej doby.*“ Aj Brázda považuje film *Drak sa vracia* za Grečnerovo najzásadnejšie dielo. Hovorí, že „*fascinoval ma už počas štúdia, keď som ho videl po prvý raz, a moje očarenie týmto dielom nestratilo na sile dodnes. Práve naopak. Vždy som ho považoval za nadčasovú umeleckú výpoveď, ale nečakal by som, že ako obraz národnej mentality dokáže byť aj v tomto storočí stále nesmierne aktuálny.*“

Režisér, dramaturg, scenárista, publicista a básnik Eduard Grečner patril medzi prvých študentov pražskej FAMU, v rokoch 1950 – 1954 študoval odbor filmová scenáristika a dramaturgia. Od roku 1954 začal pracovať ako dramaturg, scenárista, asistent réžie a neskôr ako režisér v Štúdiu hraných filmov v Bratislave. Na Kolibe spolupracoval ako pomocný režisér Štefana Uhra pri jeho filmoch *My z deviatej A* (1961) a *Slnko v sieti* (1962), až potom režíroval vlastné filmy. Ako režisér debutoval filmom *Každý týždeň sedem dní* (1964), po ktorých nasledovali filmové adaptácie literárnych diel *Nylonový mesiac* (1965) a *Drak sa vracia* (1967). V 70. rokoch minulého storočia bol kvôli politickým názorom preradený do dabingu, ako dabingový režisér pôsobil až do roku 1991. K réžii hraného filmu sa vrátil v roku 1992 filmom *Pozemský nepokoj* a v roku 1996 filmom *Jaškov sen*. V roku 2010 získal Cenu predsedu Národnej rady SR, v roku 2012 Cenu ministra kultúry za rok 2011 za celoživotné významné zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky, osobitne v oblasti slovenskej kinematografie a v roku 2021 sa stal laureátom ceny Identifikačný kód Slovenska. Český filmový historik Milan Cyroň o ňom a jeho diele napísal v roku 2018 monografiu pod názvom *Eduard Grečner a jeho filmy*, ktorú vydalo české vydavateľstvo Casablanca v spolupráci so SFÚ.

[Blu-ray nosiče s filmami Eduarda Grečnera a film *Pravda je to najdôležitejšie* nájdete na e-shope SFÚ Klapka.sk.](#)

[Viac informácií o Eduardovi Grečnerovi nájdete v databáze SFÚ SKCinema.sk.](#)

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 5710 1542, simona.notova@sfu.sk